

Skolföreningen Växthuset ekonomisk förening

Rektorn vid Färe Montessoriskola grundskola och grundsärskola

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn av Färe Montessoriskola grundskola
och grundsärskola
i Östra Göinge kommun

Tillsyn i Färe Montessoriskola grundskola och grundsärskola

Skolinspektionen genomförde tillsyn i Östra Göinge kommun under vårtermin och hösttermin 2012. Vid tillsynen besökte Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen.

Färe Montessoriskola grundskola och grundsärskola besöktes av Skolinspektionen den 23 maj 2012 och den 29 augusti 2012.

Fakta om skolan

Färe Montessoriskola är en fristående F-10 skola och ligger i Sibbhult i Östra Göinge kommun. Skolan drivs av Skolföreningen VÄXTHUSET ekonomiska förening som är ett personalkooperativ, vars medlemmar arbetar i den dagliga verksamheten. Skolan startade sin verksamhet 1996 och skolans profil är Montessoripedagogik.

På skolan går det 155 elever. Verksamheten består av förskoleklass (17 elever), grundskola (118 elever) och grundsärskola (18 elever varav 4 elever läser enligt träningsskolans kursplaner). Eleverna är indelade i åldersblandade grupper och varje grupp har sitt eget klassrum. Grundsärskolans elever är helt eller delvis integrerade i grundskoleklasser. Övervägande delen av eleverna i grundsärskolan går i de äldre årskurserna. Några av skolans elever kommer från närområdet men skolan har egna bussar som de åker och hämtar/lämnar eleverna med.

På skolan arbetar 33 personer varav 14 stycken är lärare. En stor del av personalen utgörs av assistenter. Lärarna är organiserade i två arbetslag med uppdelning på de yngre och de äldre årskurserna.

Skolan bedriver sin verksamhet i tre byggnader. På skolan finns inget skolbibliotek. Skolans elevhälsoteam består av rektor, två specialpedagoger och skolsköterska. Skolan har tillgång till skolpsykolog, kurator och studie- och yrkesvägledare via de resurser som de köper in av kommunen.

Verksamheten leds av en rektor som började arbeta som biträdande rektor på Färe Montessoriskola år 2004 och är rektor från år 2007. Skolan har inför läsåret 2012/2013 genomgått en omorganisation både vad gäller skolledning och grundsärskolan. Vid Skolinspektionens första besök den 23 maj 2012 fanns det på skolan en rektor, tillika VD för verksamheten och undervisande lärare, samt en biträdande rektor. Vid det andra besöket har skolan en rektor som tjänstgör hundra procent.

Skolan redovisar resultat för samtliga ämnen i årskurserna 5 och 9 för perioden 2007 till 2010. Skolans bedömning för elever i årskurs 5 år 2010 visar att 86 procent av eleverna nådde målen i engelska, 90 procent i matematik och 95 procent i engelska. För år 2010 var motsvarande siffra 86 procent i engelska, 87 procent i matematik och 91 procent i svenska för de elever i årskurs 5 som nått de nationella ämnesproven. I övriga ämnen har skolan en måluppfyllelse i årskurs 5 år 2010 där över 90 procent av eleverna når målen.

I årskurs 9 år 2010 har skolan en måluppfyllelse på 94 procent i engelska, 82 procent i matematik och 94 procent i svenska. Resultaten på nationella ämnesproven ligger på 80 procent måluppfyllelse i ämnena engelska, matematik och svenska för motsvarande år. I övriga ämnen har skolan en måluppfyllelse i årskurs 9 år 2010 som ligger mellan 82 till 100 procent.

Enligt Skolverkets databas framgår det att resultaten på nationella ämnesproven för årskurs 6 år 2012 ligger på 88 procent måluppfyllelse i engelska, 87 procent i matematik och 90 procent i svenska. För årskurs 9 år 2012 finns det inga uppgifter att tillgå då antalet elever var färre än tio som genomförde de nationella ämnesproven. Dock framgår det att andelen elever som nått målen i ämnena engelska, idrott och svenska är 92 procent och i övriga ämnen är måluppfyllelsen 100 procent.

Skolan har ett genomsnittligt meritvärde år 2012 på 197,3 poäng. Detta är det högsta resultatet sedan 2009 då meritvärdet var 186,1. Andelen elever med betyg i alla ämnen ligger på 85 procent år 2012 och visar också på en ökning från år 2009 då andelen var 72 procent.

Då det rör sig om få elever i varje årskurs på grundsärskolan går det inte att ge en samlad bild av resultaten för grundsärskolan.

Helhetsbedömning

Vid Skolinspektionens förra tillsyn (Dnr 54-2007:2770) och kvalitetsgranskning (Dnr: 40-2009:1775) framkom brister inom bland annat inflytande, bedömning och betygsättning. Denna granskning visar att det inom skolan fortfarande föreligger brister inom en del av dessa områden som Skolinspektionen bedömer. Skolan borde enligt Skolinspektionens bedömning ha kommit längre i sin utveckling under de år som förflutit sedan den senaste tillsynen gjordes år 2007 och kvalitetsgranskningen år 2009.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i många avseenden fungerar väl som skolans ledare, men att rektor i högre grad måste ta ansvar för att komma till rätta med brister i verksamheten. Tillsynen ger vid handen att skolan bedriver ett fungerande kvalitetsarbete med planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Färe Montessoriskola redovisar enligt Skolverkets statistik för årskurs 9 år 2012 en god måluppfyllelse som ligger mellan 92 och 100 procent i de olika ämnena. Dock ska noteras att relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg från åren 2007 till 2010 visar på avvikelser där eleverna fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget.

Lärarna bedriver inte en tillräckligt varierad undervisning som eleverna finner stimulerande och utvecklande. Skolan behöver utveckla undervisningen och utformning av undervisningen för respektive elev. Skolan måste också ha ett större fokus på att eleven ges ökat inflytande över utbildningen.

Tillsynen visar också på brister avseende Färe Montessoriskolas hantering av bedömning och betygsättning. Även om lärarna arbetat med att utveckla bedömningarna av elevernas kunskaper måste de bli tydligare med att informera eleverna om grunderna för betygsättning. Rektorn har etablerat samverkan med en annan skolenhet för att stötta pedagogerna i deras bedömningsarbete.

Nedan redovisas dels områden där det finns brister i verksamheten som snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt utvecklingsarbete.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skolföreningen Växthuset ekonomisk förening att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 april 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Skolföreningen Växthuset ekonomisk förening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling
- Se till att rektorn har beslutat hur utbildningen ska läggas upp utifrån den enskilde elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen
- Se till att det finns dokumenterat hur elevernas utbildning är upplagd

Motivering

Enligt skollagen ska lärarna anpassa undervisningen och ge alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Utbildningen i grundsärskolan ska vara upplagd efter elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och beslut om utbildningens upplägg ska fattas av rektor. Rektor ska också se till att det finns dokumenterat hur elevernas utbildning i grundsärskolan är upplagd.

I intervjuer med elever i årskurserna 1-9 och elever i grundsärskolan framkommer att det varierar mellan lärarna i vilken omfattning lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Eleverna beskriver att undervisningen inte utformas så att alla elever utmanas i sitt lärande. Eleverna ger exempel på att lärarna ger särskilt stöd till de elever som behöver stöd men att de elever som behöver utmaningar sällan eller nästan aldrig får det. De berättar att de i några ämnen får svårare uppgifter men att de oftast inte får någon utmaning för att komma längre i sin kunskapsutveckling och upplever att undervisningen ibland är extremt långsam.

Lärarna anser att de uppmärksammar var och en av eleverna. De uppger att det finns många möjligheter på skolan att anpassa undervisningen dock framgår att de enda exempel lärarna kan ge är att de äldre eleverna går ner till de yngre eleverna och redovisar. Ett annat exempel är att grundsärskolans elever kan delta i grundskolans undervisning. Skolinspektionen kan konstatera att det finns lärare på skolan som inte i tillräcklig omfattning anpassar undervisningen i samtliga ämnen och årskurser.

Det framgår under intervjun med rektor att rektorn inte har fattat beslut för hur utbildningen i grundsärskolan ska läggas upp utifrån den enskilde elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det framkommer också att skolan inte har dokumenterat hur eleverna i grundsär- och träningsskolans utbildning är upplagd.

Mot denna bakgrund måste huvudmannen se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt stimulerar eleverna så att de kan nå längre i sin kunskapsutveckling. Huvudmannen ska också se till att rektorn har beslutat hur utbildningen ska läggas upp utifrån den enskilde elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och att det finns dokumenterat hur elevernas utbildning är upplagd.

Författning

1 kap. 4 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 1, En likvärdig utbildning och avsnitt 2.2

3 kap. 3 § andra meningen skollagen

11 kap. 8 § första stycket skollagen

11 kap. 8 § skollagen

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Skolföreningen Växthuset ekonomisk förening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem.

I intervjuer med elever framkommer att variationen är stor mellan lärarna hur eleverna ges möjlighet till inflytande. Enligt de yngre eleverna har de ibland inflytande över redovisningsformer i undervisningen men oftast handlar inflytandet om lägerskola, basarer eller inköp av fler leksaker. De äldre eleverna uppger att de får vara med och bestämma hur de ska redovisa arbeten i undervisningen samt att de kan påverka undervisningen genom att prata med läraren och t ex be om att få laborera mer när de anser att de inte fått tillräckligt med laborationer. Det framkommer även att eleverna har inflytande över undervisningen i engelska.

Lärarna och rektor uppger i intervjuer att elevernas inflytande i undervisningen kan utvecklas. Lärarna upplever att en del av de äldre eleverna "bara flyter med" och att eleverna ofta säger "bestäm ni".

Enligt rektor finns det i klassrumsmiljön för årskurs 5-7 ett stort utvecklingsområde när det gäller elevernas inflytande över undervisnings innehåll och val av redovisningsformer. Rektor menar också att skolan har problem med elevinflytande på grund av att man inte tydliggör för eleverna vad det innebär att ha inflytande över utbildningen.

Skolinspektionen kan konstatera att eleverna inte ges inflytande över utbildningen i tillräcklig omfattning. Elevernas arbete med inflytandefrågor ska stödjas och det är viktigt att eleverna får vara delaktiga och ta ansvar.

Mot denna bakgrund ska skolan ge eleverna inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem.

Författning

4 kap. 9 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 1, Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 och avsnitt 2.8

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolföreningen Växthuset ekonomisk förening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp

Motivering

Enligt skollagen ska det för varje verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Skolinspektionen har tagit del av skolans reviderade likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling som är aktuell för läsåret 2012/2013. Skolan har en gemensam plan mot diskriminering och kränkande behandling för F-9 och grundskolan. Den nuvarande planen är känd bland alla intervjuade elever och lärarna uppger att de har gått igenom den med eleverna. Enligt eleverna präglas skolmiljön av trygghet. Eleverna åk 6-9 uppger att det ibland kan vara stökigt i vissa klasser med bland annat hög ljudnivå.

I den granskade planen står det att skolan inventerar otrygga platser en gång per år och att resultaten redovisas i kvalitetsredovisningen och på skolans hemsida. Någon redovisning av resultaten av kartläggningen och åtgärder till följd av kartläggningen framgår inte av planen. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts tas inte in i efterföljande års plan. Det framgår inte heller vilka åtgärder som ska vidtas utifrån grundsär- och grundskolans olika verksamheter.

Huvudmannen ska se till att det för varje verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolföreningen Växthuset ekonomisk förening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav och att föreskrifterna om betyg följs
- Se till att eleverna informeras om grunderna för betygssättning
- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven
- Se till att de i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

Motivering

Enligt skolförfattningarna ska rektor se till att betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav och att föreskrifterna om betyg följs. Eleverna ska informeras om grunderna för betygssättningen. Vidare ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Det ska i de individuella utvecklingsplanerna framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Enligt eleverna i årskurs 6-9 har läraren en gång per termin ett samtal med eleven om betygen. Eleverna funderar över hur betygssättningen går till i vissa ämnen och anser inte att informationen som lärarna ger dem är så tydlig som de hade önskat. De upplever inte att de får veta grunderna för betygssättning. De ger exempel på ämne där de intervjuade eleverna inte vet hur de ligger till i förhållande till kunskapskraven och att lärarna oftast talar och undervisar utifrån E-nivå. Det framkommer också att eleverna fått betyg i ämnena fysik och kemi trots att de bara laborerat vid ett tillfälle och i ämnet teknik utifrån ett arbete med kretskort. Eleverna framför att de är oroliga över hur de ska klara sig i konkurrens med andra elever på gymnasiet eftersom de inte har laborerat.

Lärarna uppger att eleverna i grundskolan vet vilket betyg de ska få. De anser att eleverna inte alltid är medvetna om vilka ämnen de får undervisning i eftersom de arbetar tematiskt. Det framkommer att lärarna har börjat skriva omdömen i de olika ämnena men att de inte har rutiner på vad som ska finnas med. Eftersom det är en liten skola har de tagit kontakt med en Montessori-skola i Simrishamn för att jämföra betygssättning.

Rektor bekräftar att det kan saknas vissa moment i underlaget för betygsättning i ämnena kemi och teknik men att lärarna sätter betyg ändå. Rektor instämmer i att det på skolan är ett stort fokus på E-nivå i undervisningen. I intervju uppger rektor att lärarna i olika perioder har diskuterat hur varje ämne ska vara knutet till kunskapskraven och att de behöver ha ett större fokus på elevernas kunskapsutveckling samt diskutera med eleverna och tydliggöra hur man arbetar i de olika ämnena.

Tillsynen visar att skolans individuella utvecklingsplaner ser olika ut både när det gäller årskurs och ämne. Det framkommer också att det saknas omdöme i årskurs nio i fysik, kemi, biologi och teknik samt att eleverna får ett övergripande omdöme i de samhällsorienterade ämnena. Kvaliteten på omdömena om elevens kunskapsutveckling som Skolinspektionen tagit del av varierar kraftigt. I den framåtsyftande delen, vilka insatser som behövs, är de inte alltid relaterade till läroplan och/eller kursplaner. Det saknas en överenskommelse mellan lärare och elev när det gäller hur målen ska nås. Skolans insatser beskrivs idag i mycket begränsad omfattning utan ansvaret läggs till största delen på den enskilde eleven. Skolan har själv identifierat ovanstående som ett utvecklingsområde.

Mot denna bakgrund ska rektor se till att betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav och att föreskrifterna om betyg följs. Eleverna ska informeras om grunderna för betygsättningen. Vidare ska rektor se till att omdömena i de skriftlig individuella utvecklingsplanerna beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Det ska i de individuella utvecklingsplanerna framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning

3 kap. 18–20 §§ skollagen, 10 kap. 15–21 §§ skollagen, 11 kap. 18–23 §§ skollagen och 6 kap. 5–13, 15–18 §§ skolförordningen / 7 kap. 3, 4, 6–9 §§ grundskoleförordningen, 7 kap. 3 §, 4 § första stycket och 5–6 §§ särskoleförordningen / 1 a kap 7 § förordning om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, Nya föreskrifter från Skolverket är under utarbetande

3 kap. 15, 17 §§ skollagen

10 kap. 13 § skollagen och 11 kap. 16 § skollagen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Skolföreningen Växthuset ekonomisk förening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Vid rundvandring på skolan och i intervjuer framkommer att skolbibliotek saknas. Rektor och elever uppger att de besöker kommunbiblioteket. Rektor bekräftar att det inte finns något skolbibliotek på skolan.

Eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del i utbildningen. Biblioteket ska omfatta böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier och vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Utifrån ovan måste skolan se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen (2010:800).

Handläggningsrutiner**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Se till att huvudmannen har rutiner för att skicka slutbetyg till kommunen där skolan är belägen

Motivering

Enligt skollagen ska enskild huvudman ha rutiner för att skicka slutbetyg till kommunen där skolan är belägen.

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog för vårterminen 2012. Rektor uppger att skolan har nya rutiner som innebär att kommunen begär in och arkiverar betygskatalogen i kommunarkivet. Det framkommer efter Skolinspektionens kontakt med kommunen i augusti 2012 att skolan inte har skickat in någon betygskatalog för arkivering. Rektor uppger vid faktagranskning att arkivering av betygskatalogen kommer att ske i samband med vårterminens start. Skolinspektionen avstår mot denna bakgrund från ingripande i denna del.

Författning

29 kap. 18 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Annika Mullaart-Ed och undervisningsråd Tommy Månsson.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Ingrid Jacobsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).